**УДК 69.003:502.131.1:005.35(477)**

***Гуцало П. С.***
*p.s.hutsalo@istu.edu.ua, ORCID ID: 0009-0009-4748-937X*
*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня,*
*Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая, Київ*

# РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: АНАЛІТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ТА СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ

***Анотація.*** *Статтю присвячено оцінюванню рівня реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР) будівельними підприємствами України у контексті соціального підприємництва та повоєнного відновлення. Дослідження проведено методом кабінетного аналізу відкритих даних станом на 1 жовтня 2026 року. На основі цільової багатокритеріальної вибірки проаналізовано 10 будівельних і девелоперських підприємств із різних регіонів України. Запропоновано методичний підхід до оцінювання за п'ятьма блоками показників: економічною сталістю, соціальною результативністю, екологічною відповідальністю, управлінням і партнерством, ознаками соціального підприємництва. Для кожного показника застосовано чотирирівневу шкалу від 0 до 3 балів; результати оцінювання нормалізовано й узагальнено за допомогою інтегрального індексу з однаковою вагою блоків. Встановлено, що середнє значення індексу у вибірці становить 41,7%, а його діапазон – від 20,9 до 66,9%. Запропоновано чотири рівні зрілості управління сталим розвитком: початковий, фрагментарний, інтегрований і трансформаційний. До фрагментарного рівня віднесено 60% підприємств, до інтегрованого – 30%, до початкового – 10%; трансформаційного рівня не досягло жодне підприємство. Найбільш виразною є відповідність діяльності підприємств ЦСР 8, 9 та 11, тоді як практики циркулярного використання ресурсів, декарбонізації, працевлаштування вразливих груп, антикорупційного управління й вимірювання соціального впливу залишаються недостатньо розвиненими. Показано, що економічна спроможність та окремі соціально відповідальні ініціативи не забезпечують формування цілісної моделі соціального підприємництва. Враховано, що результати характеризують повноту публічного розкриття інформації, а відсутність відкритих даних не доводить відсутності відповідних практик. Обґрунтовано необхідність формалізації соціальної місії, визначення кількісних показників впливу, реінвестування частини прибутку в суспільно значущі цілі, залучення цільових груп до створення цінності та запровадження регулярної нефінансової звітності.*

**Ключові слова:** будівельне підприємство, соціальне підприємництво, корпоративна соціальна відповідальність, стратегічні орієнтири, цілі сталого розвитку.

© Гуцало П. С., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

***Hutsalo Pavlo***
*p.s.hutsalo@istu.edu.ua, ORCID ID: 0009-0009-4748-937X*
*Postgraduate, Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University, Kyiv*

# IMPLEMENTATION OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS BY UKRAINIAN CONSTRUCTION ENTERPRISES BASED ON THE SOCIAL ENTREPRENEURSHIP MODEL: ANALYTICAL ASSESSMENT AND STRATEGIC PRIORITIES

***Abstract.*** *The paper assesses the implementation of the Sustainable Development Goals (SDGs) by Ukrainian construction enterprises in the context of social entrepreneurship and post-war recovery. Desk research used publicly available data as of 1 October 2026. A purposive multi-criteria sample comprised ten construction and development companies from different regions of Ukraine. The assessment framework covers five dimensions: economic sustainability, social performance, environmental responsibility, governance and partnerships, and characteristics of social entrepreneurship. Indicators were scored from 0 to 3, normalized by dimension, and aggregated into a composite index with equal dimension weights. The average index was 41.7%, with values ranging from 20.9% to 66.9%, indicating predominantly fragmented SDG implementation. Four maturity levels were distinguished: initial, fragmented, integrated, and transformational. Overall, 30% of the enterprises demonstrated an integrated level, 60% a fragmented level, and 10% an initial level; none reached the transformational level. Activities were most closely aligned with SDGs 8, 9, and 11. Circular resource use, decarbonization, employment of vulnerable groups, anti-corruption governance, and social impact measurement remain insufficiently developed. Economic viability and individual socially responsible initiatives do not, by themselves, constitute a comprehensive social entrepreneurship model. The findings also reflect the completeness of public disclosure: a lack of data does not prove the absence of relevant practices. The proposed priorities include formalizing a social mission, introducing measurable impact indicators, reinvesting part of profits in socially significant objectives, engaging target groups in value creation, and implementing regular non-financial reporting. These measures improve impact accountability. The framework supports the identification of strategic priorities for integrating economic, social, and environmental value into construction enterprises' business models.*

**Keywords:** construction enterprise, social entrepreneurship, corporate social responsibility, strategic priorities, Sustainable Development Goals.

**JEL Classification:** M14
**DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1256-2026-50-3**

**Постановка проблеми.** Досягнення Цілей сталого розвитку набуває особливого значення для України в умовах масштабних руйнувань, тривалих безпекових загроз і необхідності повоєнного відновлення на принципах економічної, соціальної та екологічної відповідальності. Однією з ключових галузей, від результативності якої залежатимуть темпи відбудови територій, відновлення критичної та соціальної інфраструктури, забезпечення населення житлом і створення нових робочих місць, є будівництво. Водночас діяльність будівельних підприємств характеризується значним споживанням матеріальних, енергетичних і природних ресурсів, утворенням будівельних відходів, впливом на стан довкілля та якість життєвого середовища громад. Це зумовлює необхідність переосмислення традиційних моделей управління будівельними підприємствами та їх орієнтації на комплексне створення економічної, соціальної й екологічної цінності.

Будівельні підприємства безпосередньо впливають на реалізацію низки Цілей сталого розвитку, зокрема ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», ЦСР 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура», ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад», ЦСР 12 «Відпо-

відальне споживання та виробництво», ЦСР 13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату» та ЦСР 17 «Партнерство заради сталого розвитку». Проте фактичне врахування цих цілей у діяльності вітчизняних підприємств будівельної галузі залишається неоднорідним і нерідко має фрагментарний характер. Окремі екологічні, соціальні або благодійні ініціативи здебільшого не інтегровані в корпоративні стратегії, бізнес-моделі, інвестиційні рішення та системи оцінювання результативності. Це ускладнює визначення реального внеску будівельних підприємств у досягнення Цілей сталого розвитку та знижує довгостроковий ефект від реалізованих ними соціально орієнтованих проєктів.

Перспективним підходом до подолання зазначеної проблеми є застосування моделі соціального підприємництва, яка поєднує економічну життєздатність підприємства з цілеспрямованим розв'язанням суспільно значущих та екологічних проблем.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематика реалізації Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) має міждисциплінарний характер. У сучасній українській науковій літературі зазначені напрями переважно досліджуються окремо, тоді як їх поєднання в межах цілісної бізнес-моделі будівельного підприємства залишається недостатньо опрацьованим.

Стан і перспективи розвитку будівельної галузі України в умовах війни досліджували І. Корсун та співавтори [13], які обґрунтували необхідність здійснення повоєнної відбудови на основі європейських підходів до містобудування та ЦСР ООН.

Екологічний та ресурсний виміри сталого розвитку будівництва висвітлено у праці О. Романенко та співавтори [19]. Автори обґрунтували перспективність застосування циркулярних бізнес-моделей, рециклювання будівельних матеріалів, технологій декарбонізації, оцінювання життєвого циклу матеріалів і впровадження екологічних методів будівництва. Важливим результатом дослідження є систематизація стратегій зниження ресурсомісткості й екологічного навантаження будівельної галузі.

Вагомий внесок у дослідження соціальної відповідальності будівельного бізнесу зроблено С. Лопаткою [16]. Автор розглядає соціальну відповідальність як стратегічну норму діяльності будівельних підприємств. У дослідженні також наголошено на значенні ESG-критеріїв для підвищення репутації та інвестиційної привабливості будівельних компаній.

Л. Згалат-Лозинська та П. Дорошенко [10] розкривають корпоративну соціальну відповідальність як чинник зміцнення економічної та кадрової безпеки будівельних підприємств. А В. Худолей та Є. Бірюков [21] розглядають як елемент солідарної економіки.

Формуванню управлінського механізму корпоративної соціальної відповідальності присвячена наукова робота О. Карпенко та співавторів [3], а аналіз корпоративної соціальної відповідальності підприємств енергетичної сфери України в контексті цілей сталого розвитку ООН здійснено у роботі В. Борщ та О. Жмая [7]. Безпосередньо ESG-трансформацію підприємств будівельної галузі досліджують У. Андрусів та Ю. Мажак [5].

Теоретичні й прикладні засади соціального підприємництва у взаємозв'язку зі сталим розвитком представлені у працях українських учених. Т. Деділова та співавтори [9] визначили соціальне підприємництво як драйвер соціально-економічного розвитку України та запропонували три групи критеріїв ідентифікації соціального підприємства. Т. Пісецька [17] систематизувала підходи до визначення соціального підприємництва, виокремила його основні ознаки та запропонувала напрями інституційного, фінансового й організаційного сприяння його розвитку.

Важливим для формування методичного підґрунтя дослідження є підхід Я. Котелевської [14], яка розглядає соціальне підприємництво як чинник сталого розвитку територіальних громад. Авторкою запропоновано систему моніторингу впливу соціального підприємництва на досягнення ЦСР на рівні громад і держави.

**Постановка завдання.** Метою статті є оцінювання реалізації ЦСР будівельними підприємствами України.

**Методи дослідження.** Дослідження проведено методом кабінетного аналізу відкритих даних станом на 1 жовтня 2026 р. Інформаційну базу сформували офіційні вебсайти підприємств, єдина державна електронна система у сфері будівництва, система розкриття інформації, дані органів місцевого самоврядування та відкритих закупівель.

Аналіз здійснювався за п'ятьма блоками показників: 1) економічна сталість (фінан-

сова життєздатність; стабільність операційної діяльності; інноваційність; створення робочих місць; участь у відновленні інфраструктури), 2) соціальна результативність (безпечні умови праці; працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та інших уразливих груп; доступність житла; реалізація проєктів для громад; інклюзивність і безбар'єрність об'єктів); 3) Екологічна відповідальність (енергоефективність будівель; використання екологічних матеріалів; скорочення будівельних відходів; повторне використання ресурсів; зменшення вуглецевого сліду); 4) управління та партнерство (прозорість діяльності; взаємодія зі стейкхолдерами; антикорупційні політики; партнерство з громадами; нефінансова звітність); 5) ознаки соціального підприємництва (чітко визначена соціальна місія; пріоритет суспільного ефекту; фінансова самодостатність; реінвестування частини прибутку в соціальні цілі; вимірювання соціального впливу; залучення цільових груп до створення цінності).

Для кожного показника застосовано шкалу: 0 балів – ознака відсутня; 1 бал – поодинокі заходи; 2 бали – систематична реалізація; 3 бали – інтеграція в стратегію та наявність вимірюваних результатів.

Для забезпечення однакової ваги п'яти блоків розраховано інтегральний індекс:

$$I = \frac{1}{5}\sum_{b=1}^{5}\frac{Sb}{Sbmax}\times 100, \qquad (1.1)$$

де $S_b$ – сума балів підприємства за відповідним блоком; $S_{bmax}$ – максимально можлива сума балів (15 балів для перших чотирьох блоків і 18 балів для блоку соціального підприємництва).

Показник фінансової життєздатності оцінювався за непрямими ознаками – тривалістю роботи, масштабом портфеля, обсягами введення об'єктів, наявністю активних проєктів і безперервністю операційної діяльності. Тому наведене оцінювання не є фінансовим аудитом або кредитним рейтингом.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Вибір досліджуваних будівельних підприємств здійснено методом цільової багатокритеріальної вибірки. До вибірки включено 10 будівельних підприємств і девелоперських компаній, які відповідають таким критеріям: (1) належність до будівельної або девелоперської галузі України; (2) представлення різних регіонів країни; (3) наявність завершених і поточних будівельних проєктів; (4) участь у відновленні інфраструктури або реалізації суспільно значущих проєктів; (5) упровадження окремих економічних, соціальних, екологічних та управлінських практик; (6) наявність ознак соціальної відповідальності, партнерства з громадами, безбар'єрності, енергоефективності або підтримки вразливих груп; (7) доступність відкритої інформації, необхідної для оцінювання за визначеною системою показників.

Територіальний критерій забезпечив представлення підприємств м. Київ, Львівської, Івано-Франківської, Одеської, Дніпропетровської, Харківської, Тернопільської, Рівненської, Волинської та Чернівецької областей. Такий підхід дав змогу врахувати відмінності в умовах функціонування будівельного бізнесу у різних регіонах України.

До вибірки увійшли як великі вертикально інтегровані групи повного циклу, зокрема ПБГ «Ковальська» та «Креатор-Буд», так і загальнонаціональні та міжрегіональні девелопери, а саме – РІЕЛ, blago developer, «Будова», а також регіональні підприємства – RENOME Comfort, БК «Інвестор» і БФ «Чернівціжитлобуд». Це дозволило порівняти рівень інтеграції ЦСР залежно від масштабу діяльності, ресурсних можливостей і географії реалізації проєктів.

Окремим критерієм була наявність практик, пов'язаних із післявоєнним відновленням та розвитком громад, а саме участь у програмі «єВідновлення», будівництво соціальної, медичної, освітньої та комунальної інфраструктури, створення безбар'єрного середовища, застосування енергоефективних технологій і реалізація благодійних ініціатив.

Загальна характеристика досліджуваних підприємств наведена у табл. 1.

Результати проведеного аналізу діяльності будівельних підприємств свідчать, що їхня діяльність найбільшою мірою відповідає положенням ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», ЦСР 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура» та ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад». Такий висновок ґрунтується на відносно високих оцінках економічної сталості підприємств, їхній інноваційній активності, участі у житловому та інфраструктурному будівництві, а також реалізації проєктів, спрямованих на розвиток міського середовища. Середній рівень досягнення максимального значення за блоком еко-

Таблиця 1

**Загальна характеритика будівельних підприємств України, що увійшли у вибірку**

| Підприємство | Регіон і спеціалізація | Масштаб та участь у проєктах суспільного значення |
|---|---|---|
| **ПБГ «Ковальська»** | м. Київ виробництво будівельних матеріалів, девелопмент, проєктування та інфраструктурне будівництво | Повний виробничо-будівельний цикл, діяльність із 1956 р., 33 завершені житлові об'єкти, 8 родовищ сировини. Продукція доступна за програмою «єВідновлення». Компанія публічно визначає ESG-підходи. |
| **РІЕЛ** | м. Львів і м. Київ житлова та комерційна нерухомість | 23 роки роботи та понад 100 реалізованих об'єктів. У Riel City будується школа площею понад 5 тис. м², яку планують безоплатно передати Львівській громаді. У проєктах деталізовані рішення для маломобільних груп та укриття. |
| **blago developer** | Івано-Франківська область комплексна житлова забудова | 23 роки на ринку, 38 проєктів, 327 тис. м² введено у 2024–2025 рр., ще 710 тис. м² перебувають у реалізації. Компанія бере участь у програмах «єОселя» та «єВідновлення», проте соціальні заходи переважно мають благодійний характер. |
| **«Будова»** | Одеська область житлове, комерційне та промислове будівництво | Понад 30 років роботи, 60 об'єктів, понад 1 млн м² готового житла, 2200 працівників і близько 10 тис. залучених осіб із підрядниками. Має власний науково-технічний підрозділ; реалізувала медичні, культурні та громадські проєкти. |
| **Alef Estate** | м. Дніпро житлова, офісна, торговельна нерухомість і громадські простори | Понад 20 років роботи, спеціалізація на великих багатофункціональних і переважно преміальних об'єктах. До суспільно значущих ініціатив належить безбар'єрний пішохідний перехід через проспект Слобожанський. |
| **АТ «Трест Житлобуд-1»** | м. Харків житлове, громадське та інфраструктурне будівництво | Підприємство засноване 1947 р. Заявлено про участь у проєкті відновлення медичної та житлової інфраструктури Харкова із застосуванням зеленої енергетики, орієнтовна вартість якого становить близько 200 млн євро. |
| **«Креатор-Буд»** | м. Тернопіль, Київ, Львів житлова та комерційна нерухомість | Вертикально інтегрований холдинг повного циклу, заснований 2006 р.; портфель перевищує 55 реалізованих проєктів. У корпоративні стандарти включено енергонезалежність, сонячну генерацію та автономне опалення. |
| **RENOME Comfort** | м. Рівне житлові та комерційні об'єкти | Входить до групи RENOME, яка працює 33 роки; девелоперський напрям функціонує 19 років. Задекларовано принципи людиноцентризму, безбар'єрності, відкритості та післябудівельного управління об'єктами. |
| **БК «Інвестор»** | Волинська область житлове будівництво | Працює з 2013 р., реалізує житлові проєкти регіонального масштабу. Компанія брала участь у будівництві каналізаційної мережі у Струмівці; в окремих проєктах задекларовані енергоощадні вікна та повна інклюзивність. |
| **БФ «Чернівціжитлобуд»** | Чернівецька область житлове будівництво, ремонтні та підрядні роботи | Регіональне підприємство з чинною будівельною ліцензією та портфелем публічних підрядів. |

*Джерело: [1–2; 4; 6; 8; 11–12; 15; 18; 20]*

номічної сталості становив 66,7%, що є найвищим показником серед усіх досліджуваних складових (табл. 2).

Відповідність діяльності підприємств ЦСР 8 виявляється передусім у збереженні операційної спроможності в умовах воєнних ризиків, підтриманні зайнятості та створенні робочих місць у будівельній і суміжних галузях. Найбільш виразними є результати великих підприємств повного циклу. Зокрема, ПБГ «Ковальська» повідомляє про понад 3000 працівників, тоді як «Будова» об'єднує понад 2200 фахівців, а з урахуванням підрядних організацій до її діяльності залучено близько 10 тис. осіб [8; 12]. Водночас більшість інших компаній не оприлюднює кількісних показників зайнятості, динаміки створення робочих місць, плинності кадрів або професійного розвитку працівників. Тому відповідність ЦСР 8 у цій частині підтверджується переважно масштабом і безперервністю операційної діяльності, а не системою стандартизованих соціально-трудових індикаторів.

ЦСР 9 представлена через упровадження сучасних будівельних технологій, розвиток власної виробничої та дослідницької бази, використання інноваційних матеріалів і реалізацію інфраструктурних проєктів. Наприклад, «Будова» застосовує BIM-моделювання, системи вентиляції з рекуперацією тепла, геліосистеми, енергоефективні котельні та технології «розумного будинку», а також має власний департамент науково-технічного розвитку. «Ковальська» розвиває власний R&D-напрям і зазначає, що інвестиції у дослідження та розробки становили 30 млн грн. У корпоративних стандартах «Креатор-Буд» передбачено використання автономних котелень, сонячних панелей, акумуляторних систем, утеплених фасадів і резервної генерації. Таким чином, інноваційність поступово стає складовою конкурентної стратегії окремих підприємств, хоча кількісне оцінювання результативності інновацій залишається обмеженим [8; 12; 15].

Змістовна відповідність ЦСР 11 простежується у будівництві житла, громадських просторів, об'єктів освіти, транспортної та комунальної інфраструктури, а також у впровадженні безбар'єрних рішень. РІЕЛ, зокрема, реалізує проєкт школи площею понад 5 тис. м² із підземним укриттям, спортивним блоком і басейном, яку після завершення будівництва заплановано безоплатно передати у комунальну власність Львівської міської громади [18]. «Будова» побудувала й передала Одеській громаді скейт-парк міжнародного рівня, здійснює його подальше обслуговування, а також брала участь у ремонті дитячого відділення обласної лікарні [8]. БК «Інвестор» долучалася до будівництва каналізаційної мережі у Струмівці, а БФ «Чернівціжитлобуд» – до створення водопровідної мережі у Заставні [11; 18; 20].Такі проєкти засвідчують поступове розширення функцій будівельних підприємств.

Окремі практики підприємств відповідають ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія». Вони охоплюють енергоефективні фасади та вікна, рекуперацію тепла, автономні котельні, сонячні панелі, резервну генерацію і системи накопичення електроенергії. Найбільш системно відповідні рішення представлені у проєктах «Будови», РІЕЛ та «Креатор-Буд» [11; 15; 18]. Проте їх упровадження здебільшого обґрунтовується необхідністю зниження витрат і забезпечення енергетичної автономності будівель, а не досягненням установлених кліматичних показників. У відкритих джерелах переважно не наведено базового рівня енергоспоживання, обсягів фактичної економії енергії або скорочення викидів у результаті впровадження відповідних технологій. Отже, реалізація ЦСР 7 має переважно технологічний і проєктний, а не повною мірою стратегічний характер.

Відповідність ЦСР 17 «Партнерство заради сталого розвитку» проявляється у співпраці підприємств із територіальними громадами, органами місцевого самоврядування, закладами освіти, науковими установами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами. Найбільш показовими є партнерство РІЕЛ із Львівською громадою у створенні освітньої інфраструктури, співпраця «Будови» з науковими установами та іноземними виробниками будівельних матеріалів, а також ініціатива АТ «Трест Житлобуд-1» щодо відновлення медичної та житлової інфраструктури м. Харків із залученням українських закладів освіти, науки, охорони здоров'я та італійського партнера [6; 11; 18]. Разом із тим лише в окремих випадках оприлюднюються конкретні результати партнерства, його фінансові параметри та суспільний ефект.

Менш системною є реалізація ЦСР 6 «Чиста вода та належні санітарні умови»,

ЦСР 10 «Скорочення нерівності», ЦСР 12 «Відповідальне споживання та виробництво», ЦСР 13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату» та ЦСР 16 «Мир, справедливість та сильні інститути». ЦСР 6 представлена окремими проєктами будівництва водопровідної та каналізаційної інфраструктури. Реалізація ЦСР 10 переважно обмежується фізичною доступністю будівель і громадських просторів, тоді як цільове працевлаштування ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та осіб з інвалідністю не набуло системного характеру. У відкритих матеріалах майже відсутні кількісні відомості про чисельність представників відповідних груп серед працівників, спеціальні програми їх адаптації та професійного розвитку.

Практики, пов'язані із ЦСР 12 і ЦСР 13, найбільш послідовно представлені у ПБГ «Ковальська». Компанія декларує використання відходів інших виробництв, зокрема золи ТЕЦ, щебеню від зруйнованих об'єктів, оборотної води та багаторазових форм для залізобетонних виробів. Застосування вторинної сировини, за даними підприємства, забезпечує економію цементу на рівні 20%. Компанія також указує на розроблення будівельних матеріалів зі зменшеним вуглецевим слідом і поступовий перехід на екологічніші види палива. В інших досліджуваних підприємств інформація про сортування будівельних відходів, повторне використання матеріалів, споживання води та скорочення викидів або відсутня, або має описовий характер [12].

Найчіткіший рівень формалізації ESG-підходу також виявлено у ПБГ «Ковальська». Екологічні, соціальні та управлінські положення представлені на рівні корпоративних підходів, а підприємства бетонного дивізіону мають сертифікацію відповідно до ISO 9001, ISO 14001 та ISO 45001, що підтверджує впровадження систем управління якістю, екологічного менеджменту, охорони здоров'я і безпеки праці. В інших підприємств окремі принципи сталого розвитку включені до корпоративних стандартів або технічних характеристик проєктів, однак у проаналізованих публічних матеріалах не виявлено їх системного зіставлення з ЦСР ООН, визначення відповідальних структурних підрозділів і регулярного оприлюднення нефінансової звітності [12].

Загалом підприємства частіше оприлюднюють показники, що характеризують масштаб їхньої господарської діяльності, а саме кількість реалізованих об'єктів, площу введеної нерухомості, чисельність працівників, обсяги інвестицій і тривалість роботи на ринку. Натомість показники кінцевого соціального та екологічного результату, такі як скорочення енергоспоживання, викидів парникових газів і будівельних відходів, кількість працевлаштованих представників уразливих груп, охоплення населення соціальними проєктами, розкриваються значно рідше.

Зазначена асиметрія у розкритті результатів зумовлює необхідність комплексного оцінювання, яке враховує не лише економічний масштаб підприємств, а й системність їхніх соціальних, екологічних та управлінських практик. З цією метою було здійснено інтегральне ранжування досліджуваних підприємств за 5 блоками показників, а саме економічною сталістю, соціальною результативністю, екологічною відповідальністю, якістю управління і партнерства, а також ознаками соціального підприємництва. Узагальнені результати розрахунків наведено в табл. 2.

Інтегральний індекс визначено шляхом попередньої нормалізації результатів за кожним блоком і подальшого обчислення їх середнього значення. Такий підхід забезпечує однакову вагу всіх 5 складових оцінювання.

Середнє значення інтегрального індексу за сукупністю досліджуваних підприємств становило 41,7%, що свідчить про переважно фрагментарний характер реалізації ЦСР в будівельній галузі України. Розрив між найвищим і найнижчим значеннями індексу становить 46 відсоткових пунктів (від 66,9% у ПБГ «Ковальська» до 20,9% у БФ «Чернівціжитлобуд»). Така диференціація відображає істотні відмінності не лише в масштабах діяльності та ресурсних можливостях підприємств, а й у ступені формалізації сталих практик, їх включенні в систему корпоративного управління та публічному розкритті результатів.

Перше місце в рейтингу посіла ПБГ «Ковальська», інтегральний індекс якої становив 66,9%. Підприємство отримало найвищі оцінки за економічним та екологічним блоками, відповідно 14 і 13 балів із 15 можливих. Його лідерство пояснюється поєднанням масштабної операційної діяльності, повного виробничо-будівельного циклу, власної науково-дослідної бази, упровадженням сертифікованих систем менеджменту та оприлюдненням окремих кількісних екологічних результатів. Водночас оцінка за блоком

Таблиця 2

**Інтегральний рейтинг досліджуваних будівельних підприємств за рівнем реалізації ЦСР та ознаками соціального підприємництва**

| Місце | Підприємство | Економіка (max 15) | Соціальний блок (max 15) | Екологія (max 15) | Управління (max 15) | Соціальне підприємництво (max 18) | Загалом | Інтегральний індекс |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Ковальська | 14 | 9 | 13 | 10 | 5 | **51** | **66,9%** |
| 2 | Будова | 13 | 7 | 7 | 7 | 7 | **41** | **53,1%** |
| 3 | РІЕЛ | 10 | 9 | 5 | 9 | 6 | **39** | **50,7%** |
| 4 | Житлобуд-1 | 10 | 7 | 4 | 7 | 5 | **33** | **42,9%** |
| 5 | Креатор-Буд | 10 | 6 | 5 | 6 | 5 | **32** | **41,6%** |
| 6 | Інвестор | 9 | 6 | 4 | 7 | 5 | **31** | **40,2%** |
| 7 | blago | 11 | 5 | 4 | 5 | 5 | **30** | **38,9%** |
| 8 | RENOME Comfort | 9 | 5 | 3 | 5 | 4 | **26** | **33,8%** |
| 9 | Alef Estate | 8 | 5 | 0 | 5 | 4 | **22** | **28,4%** |
| 10 | Чернівціжитлобуд | 6 | 3 | 0 | 5 | 2 | **16** | **20,9%** |

*Джерело: сформовано автором на основі власних досліджень*

соціального підприємництва становила лише 5 балів із 18, що вказує на відсутність достатніх підтверджень формалізованого реінвестування прибутку в соціальні цілі, системного вимірювання соціального впливу та залучення цільових груп до створення цінності. Отже, навіть у підприємства-лідера високий рівень ESG-орієнтованості ще не трансформувався у повноцінну модель соціального підприємництва.

Друге місце посіла компанія «Будова» з інтегральним індексом 53,1%. Її позиція визначається високою економічною сталістю, розвиненою інноваційною базою, значним внеском у зайнятість та реалізацією проєктів суспільного значення. Підприємство має найвищий у вибірці результат за блоком ознак соціального підприємництва (7 балів із 18), що зумовлено наявністю задекларованої суспільно орієнтованої місії та тривалою участю у проєктах для громади. Проте відсутність формалізованої моделі розподілу прибутку і методики оцінювання соціального впливу не дає підстав класифікувати підприємство як соціальне у вузькому розумінні цього поняття.

РІЕЛ посів третє місце з індексом 50,7%. На відміну від перших за рейтингом підприєств, його конкурентною перевагою є не стільки екологічний складник, скільки соціальна результативність і партнерство з громадами. Компанія отримала по 9 балів із 15 за соціальним та управлінським блоками завдяки впровадженню безбар'єрних рішень, створенню соціальної інфраструктури та взаємодії з місцевою владою. Водночас результат екологічного блоку (5 балів) свідчить про недостатність відкритих даних щодо управління будівельними відходами, повторного використання ресурсів та фактичного скорочення вуглецевого сліду.

Середню групу рейтингу сформували АТ «Трест Житлобуд-1», «Креатор-Буд» і БК «Інвестор», інтегральні індекси яких становили відповідно 42,9, 41,6 та 40,2%. Для цих підприємств характерне поєднання достатньої економічної спроможності з окремими практиками енергоефективності, інклюзивності, відновлення інфраструктури та партнерства з територіальними громадами. Водночас відповідні заходи переважно реалізуються на рівні окремих проєктів і не об'єднані в цілісну систему управління сталим розвитком. Відсутність регулярної нефінансової звітності також обмежує можливості перевірки їхньої результативності та порівняння динаміки показників.

Компанія blago, маючи достатньо високий результат за економічним блоком (11 балів), посіла сьоме місце із загальним індексом 38,9%. Це свідчить про те, що масштаб будівництва, тривалість функціонування та інноваційність самі по собі не забезпечують високого

рівня сталості. Позицію компанії знижують обмеженість публічних даних щодо екологічних результатів, антикорупційних механізмів, нефінансової звітності та вимірювання соціального впливу. Таким чином, економічна успішність не завжди супроводжується належною інституціоналізацією соціальної й екологічної відповідальності.

RENOME Comfort і Alef Estate отримали відповідно 33,8 та 28,4%. Обидва підприємства реалізують окремі практики людиноцентричного проєктування, безбар'єрності та розвитку міського середовища. Проте у відкритих джерелах недостатньо кількісних даних щодо екологічної результативності, впливу на зайнятість, взаємодії з уразливими групами та системності соціальних інвестицій. Зокрема, нульова оцінка Alef Estate за екологічним блоком означає не доведену відсутність відповідних практик, а відсутність достатньої публічної інформації для їх об'єктивного оцінювання.

Найнижчу позицію посіло БФ «Чернівціжитлобуд» з інтегральним індексом 20,9%. Підприємство бере участь у публічних підрядах та окремих інфраструктурних проєктах, однак обмежений обсяг відкритої корпоративної інформації не дає змоги підтвердити системність екологічних, соціальних і управлінських практик. Таким чином, отримана оцінка відображає не лише рівень сформованості відповідних процесів, а й недостатню прозорість їх представлення.

Для змістової інтерпретації інтегрального індексу запропоновано чотири рівні зрілості управління сталим розвитком. До початкового рівня віднесено підприємства зі значенням індексу менше 25%; до фрагментарного – від 25 до 49,9%; до інтегрованого – від 50 до 74,9%. Трансформаційний рівень передбачає досягнення індексу не менше 75%, а також виконання додаткових якісних умов, а саме наявність формалізованої соціальної місії, механізму реінвестування прибутку, системи вимірювання соціального впливу та залучення цільових груп до створення цінності. Встановлення додаткових умов є необхідним, оскільки високий результат за економічними або екологічними показниками сам по собі не свідчить про трансформацію бізнес-моделі на засадах соціального підприємництва.

За результатами розподілу БФ «Чернівціжитлобуд» віднесено до початкового рівня зрілості. До фрагментарного рівня належать шість підприємств, а саме Alef Estate, RENOME Comfort, blago, БК «Інвестор», «Креатор-Буд» і АТ «Трест Житлобуд-1». Отже, 60% досліджуваної вибірки реалізують окремі практики сталого розвитку, однак ще не сформували цілісної системи їх стратегічного планування, моніторингу та публічного звітування. Інтегрований рівень встановлено для РІЕЛ, «Будови» та ПБГ «Ковальська», що становить 30% вибірки. У цих підприємств принципи сталості частково включені у корпоративні стандарти, технологічні рішення, управлінські процеси та взаємодію з громадами.

Підприємств трансформаційного рівня у вибірці не виявлено. Навіть компанії з найвищими значеннями інтегрального індексу не продемонстрували сукупності ознак бізнес-моделі, у якій створення вимірюваного соціального та екологічного ефекту є рівнозначною економічним результатам стратегічною метою. Найсуттєвішими обмеженнями залишаються відсутність формалізованого реінвестування частини прибутку в соціальні цілі, недостатній розвиток систем оцінювання впливу та обмежене залучення ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, осіб з інвалідністю й інших цільових груп до трудових і виробничих процесів.

**Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі.** Отримані результати дають підстави стверджувати, що сучасна модель реалізації ЦСР у будівельній галузі України переважно спирається на економічну стійкість, технологічні інновації та окремі соціально відповідальні ініціативи. Натомість екологічна результативність, управління впливом і соціальне підприємництво ще не стали повною мірою інтегрованими складовими корпоративних стратегій. Відтак перехід від фрагментарної корпоративної соціальної відповідальності до системної моделі створення спільної цінності має передбачати не лише розширення переліку соціальних або екологічних заходів, а й зміну механізмів стратегічного управління.

Першочерговим стратегічним орієнтиром має стати формалізація соціальної та екологічної складових корпоративної місії з визначенням пріоритетних ЦСР, відповідальних структурних підрозділів, строків реалізації та кількісних цільових показників. Для будівельних підприємств доцільно встановлювати індикатори енергоспоживання на

одиницю площі, вуглецевої інтенсивності будівництва, обсягу утворених і повторно використаних відходів, частки екологічних матеріалів, рівня виробничого травматизму, доступності об'єктів і кількості створених робочих місць.

Соціальний складник потребує переходу від епізодичної благодійності до довгострокових програм працевлаштування, професійної адаптації та розвитку ветеранів, ВПО, осіб з інвалідністю й інших уразливих груп. Водночас наближення до моделі соціального підприємництва передбачає нормативне закріплення частки прибутку, яка спрямовується на відновлення громад і соціальні проєкти, а також запровадження методик оцінювання створеного соціального ефекту. Важливо, щоб цільові групи виступали не лише отримувачами допомоги, а й повноцінними учасниками формування, реалізації та оцінювання відповідних ініціатив.

Окремим напрямом має бути розвиток системи нефінансової звітності, що забезпечуватиме регулярне оприлюднення зіставних економічних, соціальних, екологічних та управлінських показників. Це сприятиме підвищенню прозорості, довіри інвесторів і громад, а також створить інформаційне підґрунтя для оцінювання внеску підприємств у досягнення ЦСР. Важливим є перехід від звітування про кількість проведених заходів до розкриття їхніх результатів і довгострокового впливу.

Таким чином, досліджувані підприємства мають значний потенціал для переходу від окремих практик корпоративної соціальної відповідальності до системної моделі створення економічної, соціальної та екологічної цінності. Реалізація такого переходу потребує стратегічного закріплення ЦСР, кількісного вимірювання результатів, підвищення прозорості та включення суспільного ефекту безпосередньо в механізми формування й розподілу прибутку. Саме поєднання економічної самодостатності з вимірюваним соціальним та екологічним впливом може забезпечити перехід будівельних підприємств від інтегрованого до трансформаційного рівня зрілості.

Подальше поглиблення інтеграції ЦСР потребує переходу від декларативного представлення окремих ініціатив до управління вимірюваним економічним, соціальним та екологічним впливом.

## ЛІТЕРАТУРА


1. Alef Estate. Офіційний сайт. URL: https://alef-estate.com/ua/about
2. Blago. Офіційний сайт. URL: https://blagodeveloper.com
3. Karpenko O., Krylov D., Boniar S., Shepelenko S., Yermakov M. Formation of the management mechanism of the corporate social responsibility of the enterprise. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development.* 2024. Vol. 46. No. 1. P. 85–92. DOI: https://doi.org/10.15544/mts.2024.09
4. RENOME Comfort. Офіційний сайт. URL: https://comfort.renome.ua/
5. Андрусів У. Я., Мажак Ю. М. ESG-відповідальність будівельних підприємств як фактор забезпечення сталого розвитку. *Економічний простір.* 2026. № 213. С. 261–267. DOI: https://doi.org/10.30838/EP.213.261-267
6. АТ Трест «Житлобуд-1». Офіційний сайт. URL: https://gs-1.com.ua
7. Борщ В. І., Жмай О. В. Аналіз корпоративної соціальної відповідальності підприємств енергетичної сфери України в контексті цілей сталого розвитку ООН. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2021. Том 21. Вип. 4 (47). DOI: https://doi.org/10.18524/2413-9998.2021.1(47).226927
8. Будова. Офіційний сайт. URL: https://budova.ua/ua/
9. Деділова Т. В., Токар І. І., Жованик О. О., Кононенко Я. В. Соціальне підприємництво як драйвер соціально-економічного розвитку України. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва.* 2023. № 31. DOI: https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.31.102
10. Згалат-Лозинська Л., Дорошенко П. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник зміцнення економічної безпеки будівельних підприємств. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. № 2 (17). С. 262–269. DOI: https://doi.org/10.32782/dees.17-43
11. Інвестор. Офіційний сайт. URL: https://investor.lutsk.ua
12. Ковальська. Офіційний сайт. URL: https://kovalska.com/
13. Корсун І., Зінченко М., Мостовенко О. Функціонування будівельної галузі в умовах війни. *Сталий розвиток економіки.* 2024. № 1 (48). С. 176–182. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-24
14. Котелевська Я. Соціальне підприємництво як чинник сталого розвитку територіальних громад. *Сталий розвиток економіки.* 2025. № 4 (55). С. 515–522. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-69
15. Креатор-Буд. Офіційний сайт. URL: https://www.kreator-bud.com

16. Лопатка С. С. Соціальна відповідальність будівельних підприємств у контексті сталого розвитку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права.* 2023. № 38. С. 631–640. URL: https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1571

17. Пісецька Т. Сутність соціального підприємництва та напрями сприяння його розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-16

18. РІЕЛ. Офіційний сайт. URL: https://riel.ua

19. Романенко О. В., Алавердян Л. М., Дименко Р. А. Стратегії сталого розвитку будівельної галузі України: проблеми й перспективи. *Науковий вісник Національного гірничого університету.* 2025. № 5. С. 153–161. DOI: https://doi.org/10.33271/nvngu/2025-5/153

20. ТОВ «Чернівціжитлобуд». Офіційний сайт. URL: http://chernivtsizhytlobud.com.ua

21. Худолей В. Ю., Бірюков Є. І. Корпоративна соціальна відповідальність як елемент солідарної економіки. *Ефективна економіка.* 2025. №. 2. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.17

## REFERENCES:

1. Alef Estate. *Official website*. Available at: https://alef-estate.com/ua/about

2. Blago. *Official website*. Available at: https://blagodeveloper.com

3. Karpenko, O., Krylov, D., Boniar, S., Shepelenko, S., & Yermakov, M. (2024). Formation of the management mechanism of the corporate social responsibility of the enterprise. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, no. 46 (1), pp. 85–92. DOI: https://doi.org/10.15544/mts.2024.09

4. RENOME Comfort. *Official website*. Available at: https://comfort.renome.ua/

5. Andrusiv, U. Ya., & Mazhak, Yu. M. (2026). ESG-vidpovidalnist budivelnykh pidpryiemstv yak faktor zabezpechennia staloho rozvytku [ESG responsibility of construction enterprises as a factor in ensuring sustainable development]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, no. 213, pp. 261–267. DOI: https://doi.org/10.30838/EP.213.261-267 (in Ukrainian)

6. Trust Zhytlobud-1 JSC. *Official website*. Available at: https://gs-1.com.ua

7. Borshch, V. I., & Zhmai, O. V. (2021). Analiz korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti pidpryiemstv enerhetychnoi sfery Ukrainy v konteksti tsilei staloho rozvytku OON [Analysis of corporate social responsibility of Ukrainian energy enterprises in the context of the UN Sustainable Development Goals]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia – Market Economy: Modern Management Theory and Practice*, no. 20 (1(47)), pp. 70–97. DOI: https://doi.org/10.18524/2413-9998.2021.1(47).226927 (in Ukrainian)

8. Budova. *Official website*. Available at: https://budova.ua/ua/

9. Dedilova, T. V., Tokar, I. I., Zhovanyk, O. O., & Kononenko, Ya. V. (2023). Sotsialne pidpryiemnytstvo yak draiver sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [Social entrepreneurship as a driver of Ukraine's socio-economic development]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryiemnytstva – Problems and Perspectives in Entrepreneurship*, no. 31, pp. 102–111. DOI: https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.31.102 (in Ukrainian)

10. Zghalat-Lozynska, L., & Doroshenko, P. (2025). Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist yak chynnyk zmitsnennia ekonomichnoi bezpeky budivelnykh pidpryiemstv [Corporate social responsibility as a factor in strengthening the economic security of construction enterprises]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka – Digital Economy and Economic Security*, no. 2(17), pp. 262–269. DOI: https://doi.org/10.32782/dees.17-43 (in Ukrainian)

11. Investor Construction Company. *Official website*. Available at: https://investor.lutsk.ua

12. Kovalska. *Official website*. Available at: https://kovalska.com/

13. Korsun, I., Zinchenko, M., & Mostovenko, O. (2024). Funktsionuvannia budivelnoi haluzi v umovakh viiny [Functioning of the construction industry under wartime conditions]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy*, no. 1(48), pp. 176–182. DOI:https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-24 (in Ukrainian)

14. Kotelevska, Ya. (2025). Sotsialne pidpryiemnytstvo yak chynnyk staloho rozvytku terytorialnykh hromad [Social entrepreneurship as a factor in the sustainable development of territorial communities]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy*, no. 4(55), pp. 515–522. DOI:https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-69 (in Ukrainian)

15. Kreator-Bud. *Official website*. Available at: https://www.kreator-bud.com

16. Lopatka, S. S. (2023). Sotsialna vidpovidalnist budivelnykh pidpryiemstv u konteksti staloho rozvytku [Social responsibility of construction enterprises in the context of sustainable development]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava – Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*, no. 38, pp. 631–640. Available at: https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1571 (in Ukrainian)

17. Pisetska, T. (2024). Sutnist sotsialnoho pidpryiemnytstva ta napriamy spryiannia yoho rozvytku [The essence of social entrepreneurship and directions for promoting its development]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 64. DOI:https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-16 (in Ukrainian)

18. RIEL. *Official website*. Available at: https://riel.ua

19. Romanenko, O. V., Alaverdian, L. M., & Dymenko, R. A. (2025). Sustainable development strategies for the construction industry of Ukraine: Problems and prospects. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, no. 5, pp. 153–161. (in Ukrainian)

20. Chernivtsizhytlobud LLC. *Official website*. Available at: http://chernivtsizhytlobud.com.ua

21. Khudolei, V. Yu., & Biriukov, Ye. I. (2025). Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist yak element solidarnoiekonomiky[Corporatesocialresponsibility as an element of the solidarity economy]. *Efektyvna ekonomika – Efficient Economy*, no. 2. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.17 (in Ukrainian)

*Дата надходження статті: 09.09.2026*
*Дата прийняття статті до публікації: 12.10.2026*
*Дата публікації статті: 09.11.2026*